

İş Kazası Nedir? Haklarınız ve Yasal Süreç Hakkında Bilmeniz Gerekenler | Avukat Rehberi

İş Kazası Nedir? Yasal Tanım

İş kazası, genellikle sanıldığı gibi sadece iş yerinin sınırları içinde meydana gelen olaylar değildir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 13. maddesine göre iş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır:

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında.

Bu tanım oldukça geniştir ve kalp krizi gibi durumlar dahi, işin stresi ve yürütümüyle bağlantılı ise Yargıtay kararları uyarınca iş kazası sayılabilmektedir.

İş Kazası Sonrası Atılması Gereken Adımlar

Bir iş kazası meydana geldiğinde, hak kaybı yaşamamak için sürecin doğru yönetilmesi kritik öneme sahiptir.

- Sağlık Müdahalesi:** Her şeyden önce yaralanan işçiye derhal tıbbi müdahale sağlanmalıdır.
- Kaza Tutanak Altına Alınmalı:** Olay, tanıkların da ifadeleriyle hemen bir tutanak altına alınmalıdır. Olay yerinin fotoğraflanması veya videoya çekilmesi delil açısından önemlidir.
- İşverenin Bildirim Yükümlülüğü:** İşveren, kazayı o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) ise kazadan sonraki **3 iş günü içinde** bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim yapılmazsa, işçi veya hak sahipleri de bildirimde bulunabilir.
- Hukuki Destek Alın:** Sürecin başından itibaren bir avukattan destek almak, haklarınızı eksiksiz bir şekilde korumanızı sağlar.

İş Kazası Sonucu Doğan Yasal Haklar

İş kazası geçiren işçinin veya vefatı halinde hak sahiplerinin hem SGK'dan hem de işverenden talep edebileceği bir dizi hak bulunmaktadır.

1. SGK Tarafından Sağlanan Haklar

- Geçici İş Göremezlik Ödeneği (Rapor Parası):** İşçinin tedavi süresince çalışamadığı günler için SGK tarafından ödenen ücrettir.
- Sürekli İş Göremezlik Geliri:** Tedavi sonrası vücutta kalıcı bir meslekte kazanma gücü kaybı (%10 ve üzeri) oluşması durumunda, SGK tarafından işçiye ömür boyu bağlanan aylıktır.

- Vefat Halinde Hak Sahiplerine Gelir Bağlanması:** İşçinin vefatı durumunda eş, çocuk ve diğer hak sahiplerine ölüm geliri bağlanır.
- Cenaze ve Evlenme Ödeneği:** Vefat halinde cenaze masrafları için ödenek ve hak sahibi kız çocuklarının evlenmesi durumunda bir defaya mahsus ödenek verilir.

2. İşverene Karşı Açılabilir Tazminat Davaları

İşverenin, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almada kusurlu olduğu tespit edilirse, Borçlar Kanunu kapsamında aşağıdaki tazminat davaları açılabilir:

- Maddi Tazminat Davası:** Tedavi giderleri, çalışamayan süre boyunca mahrum kalınan kazanç kaybı ve kalıcı sakatlık nedeniyle gelecekte yaşanacak ekonomik kayıpları kapsar.
- Manevi Tazminat Davası:** Kaza nedeniyle çekilen bedensel ve ruhsal acı, elem ve ıstırap için talep edilen tazminattır.
- Destekten Yoksun Kalma Tazminatı:** İşçinin vefatı halinde, onun desteğiyle geçinen kişilerin bu destekten mahrum kalmaları nedeniyle uğradıkları zararlar için açtıkları davadır.

3. Ceza Hukuku Açısından Sorumluluk

İş kazası, işverenin veya diğer sorumluların ihmali (taksir) sonucu meydana gelmişse, bu kişiler hakkında Türk Ceza Kanunu (TCK) uyarınca **Taksirle Yaralama (TCK m.89)** veya **Taksirle Öldürme (TCK m.85)** suçlarından kamu davası açılabilir. Bu dava, tazminat davasından bağımsız olarak yürütülür.

Örnek Dilekçe Taslağı

... İŞ MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DAVACI: [Adınız Soyadınız] (T.C. Kimlik No: ...)

ADRES: [Adresiniz]

VEKİLİ: Av. [Avukat Adı Soyadı]

ADRES: [Avukat Adresi]

DAVALI: [İşveren Şirket Unvanı/Adı Soyadı]

ADRES: [İşveren Adresi]

DAVA DEĞERİ: Fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00 TL Maddi, 10.000,00 TL Manevi Tazminat (Belirsiz Alacak Davasıdır)

KONU: İş kazası neticesinde uğranılan maddi ve manevi zararların, fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tazmini talebinden ibarettir.

AÇIKLAMALAR

- Müvekkilimiz, davalı işverene ait işyerinde [göreviniz] olarak [işe başlama tarihi] tarihinden itibaren çalışmaktaydı.
- [Kaza Tarihi] tarihinde, saat yaklaşık [saat] sularında, müvekkilimiz işini ifa ederken, [kazanın

nasıl olduğunu detaylıca anlatınız. Örneğin: 'üretim bandındaki makinenin koruma kapağının olmaması sebebiyle elini makineye sıkıştırmıştır.'] şeklinde bir iş kazası geçirmiştir.

3. Meydana gelen bu kaza, davalı işverenin 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca alması gereken önlemleri almaması, gerekli denetimleri yapmaması ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamaması neticesinde meydana gelmiştir. Davalı işveren, kazanın oluşumunda tam kusurludur.
4. Kaza neticesinde müvekkilimiz ağır şekilde yaralanmış ve [hastanenin adı]'na kaldırılarak tedavi altına alınmıştır. Müvekkilimizin [yaralanmalarını açıklayınız, örn: sağ el parmaklarında kopma meydana gelmiştir]. Yapılan tedavi ve SGK incelemesi sonucunda müvekkilimizin %... oranında sürekli iş göremezliğe (maluliyete) maruz kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, müvekkilimizin hem bedensel bütünlüğünü zedelemiş hem de gelecekteki çalışma hayatını ve kazancını olumsuz etkilemiştir.
5. Kaza nedeniyle müvekkilimiz büyük bir acı, elem ve ıstırap duymuş, psikolojik olarak yıpranmıştır. Bu nedenle manevi tazminat talep etme hakkımız doğmuştur. Aynı şekilde, tedavi masrafları, çalışmadığı dönemdeki kazanç kaybı ve kalıcı sakatlık nedeniyle uğradığı ve uğrayacağı tüm maddi zararların da davalı tarafından karşılanması gerekmektedir.

HUKUKİ NEDENLER: 6098 S.K., 5510 S.K., 4857 S.K., 6331 S.K., HMK ve ilgili sair mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER: SGK iş kazası tahkikat dosyası, işyeri şahsi sicil dosyası, kaza tutanağı, tanık beyanları, sağlık raporları, adli tıp kurumu raporu, bilirkişi incelemesi, yemin ve her türlü yasal delil.

SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle, fazlaya ilişkin her türlü dava ve talep hakkımız saklı kalmak kaydıyla;

1. Şimdilik 1.000,00 TL maddi tazminatın, kaza tarihi olan [Kaza Tarihi] tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline,
2. Müvekkilimizin çektiği acı ve ıstırap nedeniyle 10.000,00 TL manevi tazminatın, kaza tarihi olan [Kaza Tarihi] tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline,
3. Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz.

[Tarih]

Davacı Vekili
Av. [Avukat Adı Soyadı]
(e-imzalıdır)